

Säkylän kunnan opiskeluhoitosuunnitelma

Sisällysluettelo

1.	Opiskeluhoito esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa	3
1.1	Opiskeluhoitoon tavoitteet.....	3
1.2	Yhteisöllinen opiskeluhoito	3
1.3	Yksilökohtainen opiskeluhoito.....	4
1.4	Opiskeluhoitosta tiedottaminen	4
2.	Opiskeluhoitoon monialainen yhteistyö.....	5
2.1	Yhteistyö kotien kanssa	5
2.2	Yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa.....	5
2.3	Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä	7
2.4	Yhteistyö kunnan sisällä	8
2.5	Muut yhteistyötahot.....	8
2.6	Opiskeluhoitosta tiedottaminen yhteistyökumppaneille ja henkilöstölle.....	9
3.	Opiskeluhoitoon kokonaistarve ja palvelut	9
3.1	Opiskeluhoitoon kokonaistarve	9
3.2	Opiskeluhoitopalveluiden järjestäminen	10
3.2.1	Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluiden järjestäminen	10
3.2.2	Terveydenhuollon palveluiden järjestäminen	10
3.3	Tilojen järjestäminen opiskeluhoitoon henkilöstölle.....	11
4.	Opiskeluhoitoryhmät.....	11
4.1	Alueellinen opiskeluhoitoon yhteistyöryhmä	11
4.2	Monialainen opiskeluhoitoon ohjausryhmä	12
4.3	Monialaiset yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät.....	12
5.	Toimenpiteet yhteisöllisen työn edistämiseksi	13
5.1	Yhteisöllisen opiskeluhoitoon tehtävän kuvaus.....	13
5.2	Hyvinvointiopetus ja hyvinvoinnin vahvistaminen.....	13
5.3	Poissaolojen ennaltaehkäisy, puuttuminen ja suunnitelmallinen seuranta	14
5.4	Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen.....	14
5.5	Yhteistyö ja käytännöt esiopetusyksikön, koulun tai lukion terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	15
5.6	Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen.....	15
5.6.1	Järjestyssäännöt.....	15
5.6.2	Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle.....	15
5.6.3	Toimintaohje kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta ehkäisemiseksi ja tapauksiin puuttumiseksi sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	15

6.	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	16
6.1	Ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin.....	16
6.2	Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito	16
6.3	Yksilöllisen opiskeluhoillon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhoitokertomus	17
7.	Opiskeluhoitotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö.....	18
8.	Opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvät suunnitelmat ja toimintaohjeet.....	19

1. Opiskeluhoito esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa

Opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskeluhoitoa toteutetaan ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona ja oppilaskohtaisena yksilöllisenä opiskeluhoitona. Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen opiskeluhoiton toimijoiden kanssa monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opetushallitus on antanut opiskeluhoitoa koskevien opetussuunnitelmien perusteiden määräyksen 1.8.2023 alkaen. Opetussuunnitelmien perusteita on muutettu opiskeluhoitoa koskevien lukujen osalta ja uudistukset koskevat 1.1.2023 voimaan tulleita lakimuutoksia. Muutokset liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta hyvinvointialueille. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa opiskeluhoitopalveluja koskevien osuuksien valmistelusta määräykseen ja perusteisiin. Hyvinvointialueella on yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Merkittävin muutos perusteissa ja määräyksessä on opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä koskeva velvoite, jonka mukaan niiden on laadittava oma opiskeluhoitosuunnitelma aiempien koulukohtaisten suunnitelmien sijaan. Opiskeluhoitosuunnitelma korvaa 1.8.2023 alkaen koulutuksen järjestäjän paikallisissa opetussuunnitelmissa opiskeluhoiton osuuden. Muuten uudistukset koskevat käsitteiden yhtenäistämistä ja ajantasaisen lainsäädännön huomioimista. Esi- ja perusopetuksessa siirrytään käyttämään käsitteen oppilashuolto sijaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista käsitettä opiskeluhoito, joka on jatkossa yhtenäinen käsite kaikissa eri koulutusmuodoissa. Ilmaus kunta vaihtuu käsitteeseen hyvinvointialue, mikäli asiayhteys sitä edellyttää. Uudistukset eivät muuta entisiä oppilas- ja opiskelijahuoltolain rakenteita.

1.1 Opiskeluhoiton tavoitteet

Opiskeluhoiton tavoitteena on

- edistää oppijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää koulu yhteisön terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- ehkäistä ongelmia ja tarjota tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- tukea opettajien ja ohjaajien työtä

1.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito tarkoittaa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttaa koulun koko henkilökunta ja kaikki opiskeluhoiton toimijat yhteistyössä kotien kanssa.

Säkylän kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmä on mukana koko kunnan yhteisöllisen opiskeluhooltotyön suunnittelussa. Kunkin yksikön yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen opiskeluhoolto-ryhmä, josta käytetään lyhennettä OHR.

1.3 Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtainen opiskeluhoolto koostuu terveyden ja hyvinvoinnin moniammatillisista palveluista, joita ovat mm. kouluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Nämä palvelut järjestetään Satakunnan hyvinvointialueen palveluina lain määrittämässä määrässä.

Monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan tapauskohtaisesti monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR). Monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR) selvitetään yksittäisen oppijan opiskeluhoollollisen tuen ja palveluiden tarvetta. Yksilökohtaisen monialaisen tapauskohtainen asiantuntijaryhmän kokoon kutsumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli oppijasta on syntynyt tai kenelle asiasta on ilmoitettu. Koolle kutsujan tehtävänä on arvioida, kenen asiantuntemusta tapauksen käsittelyssä tarvitaan. Ryhmän jäsenten läsnäolon on oltava ammatillisesti perusteltua. Ryhmän kokoonpanoon on saatava lupa huoltajilta ja/tai opiskelijalta itseltään. Ryhmässä käsitellyistä asioista laaditaan opiskeluhooltohoitokertomus. Perusopetus ja lukio käyttävät kirjaamiseen Wilma-järjestelmää, jolloin asiakirjat tallentuvat Primuksen tietokantaan. Esiopeutuksessa opiskeluhooltohoitokertomus kirjataan samojen periaatteiden mukaan paperiselle lomakkeelle. Asiakirjoja säilytetään yksiköittäin kyseiseen tarkoitukseen soveltuvassa tilassa. Opiskeluhoitokertomukset muodostavat opiskeluhoitokortin, josta vastaa yksikön johtaja.

Mikäli oppilaasta herännyt huoli on sellainen, jota ei kyetä yksilökohtaisella opiskeluhoitotyöllä helpottamaan tai lupaa yksilökohtaiseen opiskeluhoitokokoonpääntymiseen ei saada, ilmoitetaan huoli lastensuojeluviranomaisen tietoon.

1.4 Opiskeluhoollosta tiedottaminen

Opetuksen järjestäjä tiedottaa opiskeluhoollon peruseriaatteista ja palveluista. Käytännössä tiedottaminen järjestetään yksiköittäin lukuvuoden alussa koteihin jaettava tiedotteessa, oppilaitoksen verkkosivuilla ja/tai vanhempainilloissa. Yksikön opiskeluhoitohenkilökunta osallistuu asiantuntijoina vanhempainiltoihin. Oppijoille ja huoltajalle tiedotetaan käytettävissä olevasta opiskelijahuollosta sekä heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskelijahuollon palveluita. Toimivan opiskelijahuoltotyön edellytys on yhteistyö huoltajien kanssa. Yhteistyötä huoltajien kanssa on edistettävä ja tuettava sekä opiskelijahuoltotyön suunnittelussa, toteutuksessa että arvioinnissa.

2. Opiskeluhuollon monialainen yhteistyö

2.1 Yhteistyö kotien kanssa

Kotien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat tiedotuksen ja ohjauksen lisäksi seuraavat toimintatavat:

- Vanhempainillat: koulu- ja luokkakohtaiset, teemoittain, ongelmatilanteissa (esim. kiusaamiseen liittyen)
- Tiedotteet: lukuvuositedotteet, kuukausitiedotteet, tiedotus Wilman ja/tai kotisivujen kautta
- Yhteydenpito kotiin: Vanhempainvartit, huoltajapalaverit, oppimisen tuen palaverit, esiopetuksen oppimissuunnitelmien laadinta yhteistyössä, arviointikeskustelut, sähköinen viestintä, yksilökohtaiset opiskeluhoollon asiantuntijapalaverit, poissaolojen seuranta ja puuttuminen
- Yksiköiden muut tilaisuudet kuten juhlat, teemapäivät, retket, leirikoulut, tapahtumat, vanhempainyhdistysten toiminta ja sen kautta opiskeluhoolloliseen suunnitteluun osallistuminen
- Esiopetuksessa yhteistyötä pidetään yllä päivittäisissä lasten tuonti- ja hakutilanteissa, puhelinkeskusteluissa ja viesteissä.

2.2 Yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa

Yhteistyö opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen välillä on ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyö muodostuu oppilaitosten yhteisöllisestä opiskeluhoollotyöstä ja hyvinvointialueen organisoiman palveluverkoston oppilaille järjestämisestä, moniammatillisista opiskeluhoollon yhteisöllisistä ja yksilöllisistä palveluista. Yhteistyön suunnittelemisesta vastaavat hyvinvointialueen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä ja Säkylän kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä. Peruskouluissa ja lukiossa toimii koulukohtaiset opiskeluhoolloryhmät. Esiopetuksen opiskeluhoolloryhmä on esiopetusyksiköiden yhteinen. Kaikissa em. ryhmissä on edustettuna sekä hyvinvointialueen että kunnan henkilöstöä. Ryhmien lisäksi on olennaista, että arjen yhteistyö kouluilla opetuksen ja opiskeluhoollon henkilöstön välillä on mutkatonta. Sen onnistumiseksi kommunikointi opiskeluhoollon esihenkilön ja rehtoreiden kesken on tärkeää. Hyvinvointialue järjestää palveluita, jotka tukevat kouluilla tehtävää opiskeluhoollotyötä.

Satakunnan hyvinvointialueen yksilöllisen opiskeluhoollon ja perhekeskusalueen keskeisimmät yhteistyö- ja toimintatavat on esitelty alla.

Opiskelijahuoltolain määräämät terveydenhuolto-, kuraattori ja psykologipalvelut

Perhekeskus

Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluverkostoa, joka vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin. Perhekeskus sovittaa yhteen lapsiperheiden perus-

tason sosiaali- ja terveystalvet, sivistystalvet, kuntien toimet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä järjestöjen ja seurakuntien palvelun ja tuen. Perhekeskuksen talvet toimivat ja niitä johdetaan yhtenä kokonaisuutena. Perhekeskuksen palveluverkostoon kuuluvat:

- Neuvolatalvet: äitiys-, lasten- ja seksuaaliterveysneuvolat
- Opiskeluhoitolatalvet: koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologi-toiminta
- Lapsiperheiden sosiaalitalvet: sosiaalityö ja -ohjaus, perhetyö, lapsiperheiden kotitalvet, tukisuhdetoiminta, kasvatustalvet ja perheneuvonta
- Lasten ja nuorten perustason kuntoutustalvet: puhe-, fysio-, toimintaterapia
- Lasten ja nuorten perustason päihde- ja mielenterveystalvet: psykiatriset sairaanhoitajat, lääkärit
- Perheoikeudelliset talvet: lastenvalvojien talvet
- Lasten ja nuorten vastaanotto: lasten ja nuorten perustason somaattinen hoito
- Ankkuritoiminta: moniammatillisen tiimin avulla varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen sekä puuttuminen perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan

Neurolatiimi

Perhekeskuksen neurolatiimi on kiinteä, matalan kynnyksen tiimi, jonka vakiojäseninä ovat neuvolan terveydenhoitaja, sosiaaliohjaaja, psykologi ja konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Kohderyhmänä ovat raskaana olevat, alle kouluikäiset lapset ja perheet, joilla on monitahoinen tuen tarve tai vaativa elämäntilanne (esim. avioero, väsymystä, väkivalta, arkikaaos, parisuhteen murheet, työttömyys, läheisen sairastuminen, lapsen haasteet jne). Kun tiimiin tuodaan asia asiakkaan nimellä, täytetään asiakkaan kanssa kirjallinen esitetolomake. Tiimiltä on mahdollisuus saada konsultaatioapua nimettömänä. Asiakas/perhe voi halutessaan osallistua asiansa käsittelyyn.

Koulutiimi

Säkylässä toimii myös perhekeskustoimintamallin mukainen koulutiimi. Sen yksi keskeinen toimintaperiaate on säännöllisesti kokoontuvat perhekeskuksen moniammatilliset tiimit. Tiimityöskentelyn tavoitteena on moniammatillinen näkökulma ja yhteistyö siten, että tarvittavat työntekijät auttavat lasta/nuorta ja hänen perhettään yhdessä. Palveluohjaus tiimeihin tapahtuu huoltajan luvalla. Myös yläkouluikäiseltä nuorelta pyydetään lupa hänen ja perheen asian käsittelyyn. Perhe voi ohjautua tiimien asiakkuuteen mistä tahansa lapsiperhe-/nuorten palvelusta. Nuoret voivat ottaa tiimiin yhteyttä myös itse. Tiimissä kartoitetaan tilannetta monialaisesti ja tehdään suunnitelma lapsen/perheen/nuoren auttamiseksi ja tukemiseksi. Tavoitteena on löytää ja tarjota apua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Moniammatillisessa lapsiperheteimissä ovat edustettuina: koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, psykiatrisen sairaanhoitaja, lapsiperheiden sosiaalitalvelujen edustaja, perheneuvolan sosiaalityöntekijä ja/tai - psykologi, äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö ja tarvittaessa muita asiantuntijoita.

Lastensuojelu

Opiskeluhoolto tekee yhteistyötä lastensuojelun kanssa lasten/nuorten ja perheiden tukemiseksi. Yhdessä opiskelijan tai huoltajan kanssa on mahdollista ottaa yhteyttä lastensuojeluun tuen tarpeen arvioimiseksi. Yhteydenotto johtaa sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioon, jossa kartoitetaan lapsen ja perheen tuen tarpeet. Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia ilmoittamaan lastensuojeluun, mikäli he havaitsevat puutteita opiskelijan hoidossa ja huolenpidossa tai vaarantavia olosuhteita liittyen lapsen kehitykseen tai omaan käyttäytymiseen. Tärkeänä yhteistyömuotona on myös molemminpuolinen konsultaatio.

2.3 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Yhteistyö oppijoiden ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Tehostetun tai erityisen tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen edelliselle tuen portaalle valmistellaan huoltajan kanssa yhteisissä neuvotteluissa.

Oppijoiden tuki voi olla oppimiseen liittyvää pedagogisen tukea tai opiskeluhoollollista tukea. Näitä tuen muotoja säätelevät eri lait. Oppimisen tuki, kuten tehostettu ja erityinen tuki, kuuluu perusopetuslain alaisuuteen. Opiskeluhoollollista tukea säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Molemmissa edellytetään monialaista yhteistyötä ja yleensä opiskeluhoollollisen ammattihenkilöstön asiantuntemusta. Aina ei ole helppo eritellä, kumman lain alaisuudessa liikutaan. Tehostetun ja erityisen tuen antaminen velvoittaa yhteistyöhön opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa, kun käsitellään tehostetun tuen aloittamista/lopettamista tai kun ollaan tekemässä selvitystä oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta erityisen tuen päätöstä varten. Yhteistyöhön osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti ja työhön osallistuvat ne asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu. Yhteistyö voidaan toteuttaa esimerkiksi konsultoimalla opiskeluhoollon asiantuntijaa eikä hänen tarvitse välttämättä olla paikalla ryhmän koontuessa. Opiskeluhoollollisilla toimilla voidaan täydentää oppilaan saamaa pedagogista tukea. Perusopetuslain ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain välistä suhdetta on syytä harkita erityisesti kirjaamiskäytännöissä. Pedagogiset ratkaisut voidaan kirjata yksilöllisen opiskeluhoolloryhmän muistioksi, mutta usein ne on tarpeen kirjata myös pedagogisiin asiakirjoihin. Kouluissa järjestelmänä käytetään Wilmaa ja Primuksen tietokantaa. Päiväkotien yhteydessä olevissa esiopetusyksiköissä käytetään tarkoitukseen laadittuja paperisia lomakkeita.

Opiskeluhoollolliset asiat, kuten oppilaan yleiseen hyvinvointiin tai huolenaiheisiin liittyvät asiat, käsitellään opiskeluhoollollisissa asiantuntijapalavereissa ja ne kirjataan opiskeluhoollotokertomukseen. Kouluissa järjestelmänä käytetään Wilmaa ja Primuksen tietokantaa. Päiväkotien yhteydessä olevissa esiopetusyksiköissä käytetään tarkoitukseen laadittuja paperisia lomakkeita.

Joskus oppimisen tuen palavereissa voi nousta esille selkeästi opiskeluhoollollista asiaa. Silloin voidaan sopia erikseen pidettävästä asiantuntijapalaverista, tai käsitellä

asia oppilaan/huoltajan suostumuksella oppimisen tuen palaverissa kirjaten asia opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoollollista asiasisältöä ei koskaan kirjata pedagogisiin asiakirjoihin. Niissä voi vain olla merkintä siitä, että oppilas on ohjattu opiskeluhoollollisen tuen piiriin. Epäselvissä tilanteissa sovitaan huoltajan kanssa kirjaamisesta.

Eri kirjaamispaikoista huolimatta erilaisiin tuen tarpeisiin tulee vastata oppilaan kokonaistilanne huomioiden ja järkevää kokonaisuutta silmällä pitäen. Suostumus tehostetun ja erityisen tuen sekä muun opetuksellisen tuen antaminen tai siihen liittyvien asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta. Yksittäisen lapsen/oppilaan opiskeluhoollollisen asian käsitteleminen asiantuntijaryhmässä vaatii aina oppilaan tai huoltajan suostumuksen.

2.4 Yhteistyö kunnan sisällä

Opiskeluhoollon ja oppilaitosten yhteistyö Säkylän kunnan nuoris-, kulttuuri – ja liikuntapalveluiden kanssa on tiivistä. Kaikkien toimijoiden yhteistyö on tärkeää, kun tavoitteena on tukea oppijoiden yleistä hyvinvointia. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen on osa paikallista perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Liikuntapalvelut ovat merkittäväällä osuudella mukana harrastuksiin ja terveyteen liittyvien palveluiden tuottamisessa alueen lapsille ja nuorille. Nuorisotyö toimii ensisijaisesti yläkoululla ja lukiossa, joissa toimii koulunuorisotyöntekijä, nuorisotyöntekijä ja etsivä nuorisotyöntekijä. He voivat osallistua myös yläkoulun ja lukion yhteisöllisiin opiskeluhoollortyömiin.

Säkylän kunnassa ei ole järjestetty joustavaa perusopetusta, mutta mikäli tarve joustavalle perusopetukselle ilmenee, on silloin opiskeluhoollon henkilökunta järjestämässä tarpeellista tukea opiskelijan kokonaistilanne huomioiden.

2.5 Muut yhteistyötahot

Ankkuritiimi tutkii ja käsittelee moniammatillisesti kaikki alaikäisten, myös alle 15-vuotiaiden tekemät epäillyt rikokset tai rikolliset teot. Yhteistyö ankkuritiimin ja alueen koulujen välillä on tärkeää ja Ankkuritiimiin ohjautuu koulujen kautta paljon nuorten asioita esim. kiusaamiseen tai päihteiden käyttöön liittyen. Avoin keskusteluyhteys koulujen ja Ankkuritiimin välillä on tärkeää, jotta koulut ja tiimi voivat käydä keskustelua haastavista tilanteista koulun arjessa ja pohtia asian selvittelyä. Nuori voidaan kutsua Ankkuritiimiin tai tilanteen mukaan Ankkuritiimi voi jalkautua koululle. Koulun henkilökunta voi konsultoida matalalla kynnyksellä Ankkuritiimiä asioissa, joissa mietityttää, kuinka toimia. Yhteistyöhön voi kuulua myös oppituntien pitäminen sekä koulun tilaisuuksissa mukana oleminen paikan päällä tai virtuaalisesti, jos näin paikallisesti tai alueellisesti sovitaan.

MIELI Länsirannikon mielenterveys ry on voittoa tavoittelematon, poliittisesti ja uskonnollisesti riippumaton kansalaisjärjestö, jonka perustehtävänä on edistää mielenterveyttä ja ehkäistä mielenterveyden ongelmia. Yhdistys ylläpitää Kriisikeskus Ankkuripaikkaa Raumalla ja Eurassa. Lisäksi yhdistys toteuttaa alueellaan hyvinvointipalveluja ja psykososiaalisia tukipalveluja. Opiskeluhoollon kanssa tehtävässä yhteistyössä

yhdistys voi tarjota apua vaikeissa elämäntilanteissa ja kriiseissä oleville yksilöille, perheille ja ryhmille.

2.6 Opiskeluhuollosta tiedottaminen yhteistyökumppaneille ja henkilöstölle

Oppijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan tarjolla olevista opiskelijahuollon palveluista yleisesti kaikille jaettavassa lukuvuositiedotteessa, koulun www-sivuilla ja Wilman tiedotteilla sekä viesteillä. Opiskeluhooltohenkilökuntaa on mukana esittelemässä toimintaansa myös koulun huoltajailloissa. Yksilökohtaisesta oppilashuollosta tiedotetaan erityisesti silloin, kun asiat ovat oppijalle ja hänen perheelleen ajankohtaisia.

Henkilökunnan perehdytys tapahtuu eri yksiköissä. Säädöksiin ja toimintatapoihin perehdyttäminen on tärkeää uusien työntekijöiden aloittaessa yksikössä, mutta myös toimintatapojen kertaamisen ja uudelleen arvioiminen on tärkeää tuen kohdentamisen ja palvelujen laadun kannalta.

3. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja palvelut

3.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:ssä säädetään, että koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamiseksi, arvioimiseksi ja kehittämiseksi on opetuksen järjestäjän suunnitelmassa oppilaitoskohtainen arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista palveluista. Saman lain 13a §:ssä mainitaan, että hyvinvointialueen opiskeluhoitosuunnitelma sisältää alueen koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta sekä muut mahdolliset toimenpiteet.

Vastaavasti Opetushallitus määrää astekohtaisissa opetussuunnitelman perusteissa keräämään yksikkökohtaiset tiedot ja toimittamaan palvelutarve tiedoksi hyvinvointialueelle henkilötyövuosina.

Tarpeen arvioimiseksi ja sen ilmoittamiseksi Satakunnassa on maakunnallisesti luotu malli, jota käyttämällä opetuksen järjestäjät pystyvät arvioimaan tarvetta yhdenmukaisin kriteerein. Kokonaistarpeen arvio perustuu oppilasmääriin, oppijoiden tuen tarpeisiin eli tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrä sekä maahanmuuttajaoppilaiden määrään. Numeerisia arvioita täydennetään kuvaamalla tilannetta sanallisesti. Arviossa hyödynnetään valtakunnallisia opiskeluhuollon mitoituksia. Opetuksenjärjestäjä kokoaa tiedot 20.9. tilastointipäivän mukaan ja toimittaa tiedot hyvinvointialueelle 20.10. mennessä. Tarpeen arvioinnin lisäksi samassa yhteydessä opetuksen järjestäjä arvioi käytettävissä olevaa opiskeluhuollon henkilöstöressurssin määrää koulukohtaisesti ja ammattikunnittain henkilötyövuosina ilmoitettuna.

3.2 Opiskeluhoitopalveluiden järjestäminen

Opiskeluhoillon koulupsykologi-, kuraattori- ja terveydenhuollon palveluista vastaa Satakunnan hyvinvointialue. Säskylän alueella palvelut järjestää Suvituulen perhekeskus.

3.2.1 Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelujen järjestäminen

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoillon psykologin ja kuraattorin antamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joiden tavoitteena on

- edistää kouluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa
- tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia

Oppilaan tai huoltajan pyytäessä, tai koulun henkilöstön katsoessa sen aiheelliseksi, on oppilaalle järjestettävä mahdollisuus keskustella opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä palvelupyynnöstä. Kiireellisissä tapauksissa tämä mahdollisuus on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Psykologin tai kuraattorin on yhteydenoton perusteella arvioitava, onko asia kiireellinen. Seitsemän työpäivän aikamäärettä ei ole välttämätöntä noudattaa, mikäli oppilas ja/tai huoltaja ovat oikeudesta tietoisia, mutta yhteisesti sovitaan keskustelulle muu ajankohta. Mikäli oppilaan tai läheisen yhteydenotto on puhtaasti neuvonpidollinen, ohjauksellinen tai keskustelun järjestäminen katsotaan muuten tarpeettomaksi, sitä ei ole välttämätöntä järjestää. Psykologi tai kuraattori arvioi, millaista tukea ja/tai ohjausta oppilas tarvitsee ja ohjaa hänet tarpeen mukaan saamaan muita opiskeluhoollollisia palveluita tai tukipalveluita.

3.2.2 Terveydenhuollon palveluiden järjestäminen

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§:n mukaista kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuollolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain 17§:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa, joita kouluissa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Esiopetuksessa terveydenhoitopalvelut järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina. Terveydenhoitajien ja lääkäreiden työn sisältöä ohjaa valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Asetuksella säädellään mm. terveystarkastusten ja terveysneuvonnan sisältöä. Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa perheiden välisiä terveyseroja. Lastenneuvolassa seurataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä sekä tuetaan vanhempien vanhemmuutta mm. turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja lapsen hyvässä huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. Neuvolassa pyritään havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja järjestämään

tarkoituksenmukainen tuki ja apu. Lastenneuvola tarjoaa esiopetusikäisten lasten terveydenhuoltopalvelut. Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen ja maksuton perusterveydenhuollon palvelu.

Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyvät:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhoillon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatko-tutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Koko ikäluokan kattavat vuosittaiset terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Luokilla 1., 5. ja 8. terveystarkastukset toteutetaan laajoina, sisältäen terveydenhoitajan tekemän tarkastuksen ja lääkärintarkastuksen. Laajoihin terveystarkastuksiin kutsutaan aina myös oppilaan huoltajat mukaan. Muilla luokilla oppilaille tehdään määräaikainen terveystarkastus. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen ja pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät. Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta. Terveystarkastuksiin liittyvillä esitietolomakkeilla ja sähköisellä Omaolo-kyselyllä kerätään etukäteen tietoa tarkastuksessa käsiteltävistä asioista. Kouluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen sisältyy myös opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa.

3.3 Tilojen järjestäminen opiskeluhoillon henkilöstölle

Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota palvelujen järjestämiseksi asianmukaiset tilat hyvinvointialueen opiskeluhoitohenkilöstön käyttöön. Opiskeluhoitopalvelut pyritään järjestää ensisijaisesti omalla koululla. Opetuksen järjestäjä saa hyvinvointialueelta korvauksen tilojen käytöstä.

4. Opiskeluhoitoryhmät

4.1 Alueellinen opiskeluhoillon yhteistyöryhmä

Alueellinen opiskeluhoillon yhteistyöryhmä koordinoi opiskeluhoitotyötä alueellisesti. Ryhmässä on hyvinvointialueen ja kuntien edustus.

4.2 Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opiskeluhoolto järjestetään opetuksen järjestäjän eli Säkylän kunnan ja Satakunnan hyvinvointialueen tiiviissä yhteistyössä. Säkylän kunnan opiskeluhoollon kokonaisuutta koordinoidaan ohjausryhmän kautta, johon kuuluvat sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, peruskoulujen ja lukion rehtorit, sekä Satakunnan hyvinvointialueen toimijoiden edustajat koulupsykologien, koulukuraattorien ja kouluterveydenhoitajien ammattilaisista. Jos katsotaan tarkoituksenmukaiseksi em. ammattilaisten esihenkilöiden tai perhekeskuksen esihenkilöillä voidaan täydentää ryhmän asiantuntemusta. Ryhmää voidaan täydentää myös muilla opiskeluhoollon ja hyvinvointialueen perhekeskusten avainhenkilöillä sekä kolmannen sektorin toimijoilla. Ryhmä vastaa kunnan opiskeluhoollon suunnitelmasta ja toiminnan kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista sekä antaa tarvittaessa ohjeistuksia oppilaitosten toimintaan. Ryhmä kokoontuu 1–3 kertaa vuodessa.

Säkylän kunnan opiskeluhoollossa pyritään kehittämään paikallisesti sopivia toimia opiskelijoiden ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi erityisesti ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Opiskeluhooltosuunnitelma liitetään lastensuojelulain 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelma on tarkistettava viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun em. lastensuojelulain (417/2007) mukainen hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

4.3 Monialaiset yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät

Perus- ja lukio-opetuksen yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät vastaavat opiskeluhoollon toteutumisesta opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti. Ryhmässä suunnitellaan, ohjataan ja arvioidaan oman koulun yhteistä toimintaa, oppimisympäristön hyvinvointia ja pyritään vahvistamaan yhteisöllistä toimintatapaa. Työhön kuuluu koko yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Opiskeluhooltoryhmä suunnittelee sitä yhteiseen hyvinvointiin liittyvää työtä, jota toteuttaa koko kouluyhteisö.

Kouluissa ryhmään kuuluvat yksikön johtaja, yläkoulussa ja lukiossa myös vararehtori, laaja-alainen erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja koulupsykologi. Ryhmän kokoonpanoa voidaan perustelluista syistä muuttaa. Lisäksi ryhmää voidaan täydentää käsiteltävien asioiden mukaan oppilailta, huoltajilta tai eri alojen asiantuntijoilla. Päiväkotien yhteydessä toimivien esiopetusyksiköiden yhteiseen opiskeluhooltoryhmään kuuluvat varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkotien johtajat, varhaiskasvatuksen opettajat, konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja, lapsiperhepalvelujen edustaja, psykologi ja koulukuraattori. Ryhmää voidaan täydentää muilla asiantuntijoilla.

Ryhmät kokoontuvat 4–10 kertaa lukuvuodessa. Kouluissa ryhmän toiminnasta vastaa rehtori, esiopetuksessa päiväkotien johtajat. Ryhmät raportoivat toimintansa lukuvuosittain sivistysjohtajalle.

5. Toimenpiteet yhteisöllisen työn edistämiseksi

5.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon tehtävän kuvaus

Yhteisöllisellä oppilashuollolla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoollon toteuttaa koulun yksikön koko henkilökunta ja kaikki opiskeluhoollon toimijat yhteistyössä kotien kanssa.

Oppijoiden hyvinvointiin ja opiskeluhoollon kokonaisuuteen kuuluvat myös seuraavat koulujen ja esiopetuksen arkeen vakiintuneet käytännöt:

- yhteistyö oppisisällöissä ja laaja-alaisissa tavoitteissa terveydenhuollon kanssa
- koulumatkat ja ruokailu
- oppilaskuntatoiminta
- oppilaiden ohjaus
- kummi- ja tukioppilastoiminta
- nivelvaiheyhteistyö
- liikkuvan koulun toimintamallit
- yhteistyö vanhempainyhdistysten kanssa

Oppilaitoksen yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen opiskeluhoolloryhmä, josta käytetään lyhennettä OHR. Koulujen opiskeluhoolloryhmiä johtaa koulun rehtori, esiopetusyksiköiden ohr:n toimintaa johtavat yksiköiden johtajat.

Yksiköissä on monia toimintaohjeita, -tapoja ja käytäntöjä, joiden avulla huolehditaan oppilaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Tämän opiskeluhoollon suunnitelman lopussa on listana Opetushallituksen ohjeiden mukaiset suunnitelmat, joiden tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteita tukevia toimintatapoja. Suunnitelmat löytyvät linkkien kautta Säkylän kunnan tai yksiköiden www-sivuilta ja aiheisiin liittyvät materiaalit on koottu työntekijöiden käyttöön sisäiseen verkkoon.

5.2 Hyvinvointiopetus ja hyvinvoinnin vahvistaminen

Opetussuunnitelmat edellyttävät laaja-alaisen hyvinvointitaitojen käsittelyä. Tavoitteena on, oppilaiden taidot karttuvat opetussuunnitelman mukaisesti mm. tunne-, kaveri- ja turvataidoissa sekä omien vahvuuksien löytämisessä ja arjen hallinnassa. Näillä

taidoilla on yhteys oppilaan hyvän itsetunnon ja mielenterveyden kehittymisessä. Säkylän alakouluille on laadittu opetussuunnitelmaa tarkentava hyvinvointiopetuksen suunnitelma lukuvuosittain toistuvista teemoista, tavoitteista ja sisällöistä. Teemoina ovat yhteisöllisyys, itsetunto, empatiakyvyt, tunteet, mediataidot, ravinto, liikunta, kasvu ja kehitys sekä turvallinen arki. Hyvinvointiopetukseen liittyvät materiaalit ovat opettajien saatavilla sisäisen verkon kautta. Oppimiskokonaisuuden toteutuksen päävastuu on opettajilla, mutta toteutuksessa ovat mukana myös opiskeluhooltohenkilökunnan toimijat. Huoltajat pyritään saamaan mukaan, jotta teeman käsittely jatkuisi kodeissakin.

Yläkoulun ja lukion osalta hyvinvointiopetusta edistetään erityisesti terveystiedon tunneilla ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Yläkoulussa ja lukiossa opiskeluhooltohenkilökunta noudattaa opiskeluhoollon vuosikellon mukaisesti vakiintunutta suunnitelmaa.

5.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, puuttuminen ja suunnitelmallinen seuranta

Perusopetuksessa noudatetaan Säkylän kunnan toimintamallia poissaoloihin puuttumiseksi. Malli on laadittu yhteistyössä koulun, kouluterveydenhuollon ja opiskelija-huollon henkilöstön kanssa. Toimintamalliin voi tutustua Säkylän kunnan [www-sivuilla](#). Linkki on tämän asiakirjan lopussa. Säkylän seudun lukiolla on oma poissaolokäytäntö, joka on kuvattu lukion paikallisessa opetussuunnitelmassa. Sen tarkennukset ovat nähtävillä Säkylän seudun lukion [www-sivuilla](#), johon on linkki tämän asiakirjan lopussa.

Esiopetuksessa noudatetaan valtakunnallisia säädöksiä. Perusopetuslain mukaan lasten tulee vuotta ennen oppivelvollisuutensa alkamista osallistua esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan. 1–3 päivän poissaolot ilmoitetaan suullisesti esiopetusryhmän henkilökunnalle. Yli kolmen päivän poissaolot myöntää päiväkodin johtaja ja ne anotaan erillisellä lomakkeella. Jos lapselle tulee pidempiä tai toistuvia poissaoloja esiopetuksesta, tulee esiopetuksen opettajan kanssa keskustella siitä, kuinka esiopetuksen tavoitteet toteutuvat poissaolon aikana.

5.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Ennaltaehkäisevä päihdetyö kuuluu koulujen arkeen ja sen myötä kouluilla on velvollisuus tehdä sekä ennaltaehkäisevää päihdetyötä osana opetusta että puuttua havaittuun tupakointiin ja päihteiden käyttöön. Koulun on ympäristönä ja tapahtumissaan aina päihteetön ja tupakointi on lailla kielletty kaikissa kouluissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla. Varhainen havainnointi ja puuttuminen oppilaan tupakointiin ja päihteiden käyttöön parantaa mahdollisuuksia auttaa oppilasta. Apuna asiassa toimii opiskeluhoollon henkilöstö. Suunnitelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja tilanteisiin puuttumiseksi on Säkylän kunnan [www-sivuilla](#). Lisäksi Säkylän seudun lukion paikallisessa opetussuunnitelmassa on kuvattu tupakointiin ja muiden päihteiden käyttöön puuttuminen. Linkit suunnitelmiin ovat tämän asiakirjan lopussa.

5.5 Yhteistyö ja käytänteet esiopetusyksikön, koulun tai lukion terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaitosten terveydellisten olojen ja hyvinvoinnin tarkastelu ja valvonta on monen tahon yhteistyötä. Säkylässä toteutetaan oppilaitosympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksia THL:n mallin mukaisesti. Tarkastus ja seuranta toteutetaan tarkastuksin kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010). Tarkastus tehdään laajassa monialaisessa yhteistyössä viranomaisten, toimijoiden, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tarkastuksen koollekutsujana toimii rehtori. Linkki valtakunnallisiin toimintaohjeisiin on tämän asiakirjan lopussa.

5.6 Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen

5.6.1 Järjestyssäännöt

Perusopetuslain ja lukiolain mukaisesti kouluilla tulee olla järjestyssäännöt tai sellaiset järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöissä voidaan tehdä koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä esim. järjestelyistä, käyttäytymisestä, esineiden/aineiden käytöstä, käsittelystä ja säilytyksestä. Järjestyssäännöillä voidaan myös määritellä siisteydestä huolehtimista sekä oleskelua/liikkumista koulussa ja sen alueella. Järjestyssäännöt ovat voimassa sen ajan, kun oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan. Yksikkökohtaiset järjestyssäännöt löytyvät koulun verkkosivuilta tai Wilmasta.

5.6.2 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Esi-, perus ja lukio-opetuksen yksiköihin on laadittu suunnitelmat ja toimintaohjeet erilaisten kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle. Nämä suunnitelmat ovat henkilökunnan nähtävillä sisäisessä verkossa. Suunnitelmissa kuvataan myös henkilökunnan perehdytys ja varautuminen kriisi-, uhka- ja vaaratilanteisiin sekä asiakirjojen päivityskäytännöt.

5.6.3 Toimintaohje kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta ehkäisemiseksi ja tapauksiin puuttumiseksi sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Suunnitelmat ja toimintaohjeet kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi on laadittu yhteistyössä huoltajien ja oppilaiden kanssa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ohjaa kaikkien yksiköiden toimintaa. Linkit suunnitelmiin ja toimintaohjeisiin löytyvät tämän asiakirjan lopusta.

6. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

6.1 Ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu kaikille peruskoulun oppilaille ja se on lakisääteistä sekä maksutonta. Oppilailla on mahdollisuus saada yksilöllisiä kouluterveydenhoitajan, koululääkärin, koulukuraattorin ja koulupsykologin palveluita. Aloitteen opiskeluhooltohenkilökunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön voi tehdä opettaja, oppilas tai huoltaja.

6.2 Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Kun on tarpeen selvittää yksittäisen oppilaan oppilashuollollisen tuen ja palveluiden tarvetta, kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä MAR. Ryhmän kokoamisen syytä on monenlaisia. Usein syynä on huoli oppilaan oppimisesta, hyvinvoinnista, fyysisestä tai psyykkisestä terveydestä. MAR-ryhmä kutsutaan koolle, kun on syytä pohtia esim. oppilaan runsaiden poissaolojen syytä tai oppilashuollon tukimuotoja kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä. Koon kutsumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli oppilaasta on syntynyt tai kenelle asiasta on ilmoitettu. Koollekutsujana voi siis olla opettaja, laaja-alainen erityisopettaja tai joku oppilashuollon henkilökunnasta. Koolle kutsuja toimii myös ryhmän vastuuhenkilönä, jollei toisin sovita.

Vastuuhenkilö vastaa opiskeluhooltokertomuksen laadinnasta. Opiskeluhooltokertomukset säilytetään koulun opiskeluhooltorekisterissä, josta vastaa laaja-alainen erityisopettaja. Perusopetuksessa ja lukiossa muistiot tehdään käytännössä Wilmassa ja ne tallentuvat Primuksen tietokantaan. Päiväkotien yhteydessä toimivissa esiopetusyksiköissä muistiot kirjataan erilliselle tarkoitukseen suunnitellulle paperilomakkeelle. Paperisten opiskelijahuoltokertomusten säilyttämisestä vastaa yksikön johtaja. Hän huolehtii niiden tietoturvalisesta säilytyksestä ja arkistoinnista.

Koollekutsujan tehtävänä on ottaa yhteyttä oppilaan kotiin ja arvioida yhdessä huoltajien ja oppilashuollon henkilöstön kanssa, kenen asiantuntemusta tapauksen käsittelyssä tarvitaan. Kun aika ja ryhmän kokoonpano on selvillä, ryhmän tapaaminen ja sen osallistujat vahvistetaan huoltajille vielä Wilma-viestillä.

Ryhmän kokoonpanoon on saatava suostumus lapsen/nuoren huoltajilta ja kehitystason niin edellyttäessä myös lapselta/nuorelta itseltäänkin.

Mikäli oppilaasta herännyt huoli on sellainen, jota ei kyetä yksilökohtaisella opiskeluhoultotyöllä helpottamaan tai lupaa yksilökohtaiseen opiskeluhooltokokoontumiseen ei saada, ilmoitetaan huoli sosiaaliviranomaisen tietoon. Mikäli huoltajat eivät saavu kokoontumiseen, kutsutaan se uudelleen koolle. Jos asia ei edelleenkaan etene, asiasta ilmoitetaan sosiaaliviranomaisille.

Erittäin painavasta syystä asiaa voidaan käsitellä asiantuntijaryhmässä ilman oppilaan tai huoltajan suostumusta. Arvion tekee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen. Oppilaiden opetuksellisen tuen tarve ja oppilashuollollinen tuen tarve kulkevat usein rinnakkain. Molemmissa edellytetään monialaista oppilashuollollista yhteistyötä. Opetuksen tukeen liittyvien asioiden kirjaamiset tapahtuvat pedagogisiin asiakirjoihin, oppilashuollolliset asiat kirjataan opiskeluhoitomuistioon. Ristiriitatilanteissa pedagogisten asioiden käsittely ja päätökset eivät vaadi huoltajan suostumusta, mitä sitä vastoin oppilashuollolliset kokoontumiset vaativat.

6.3 Yksilöllisen opiskeluhoollon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhoitokertomus

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee opiskeluhoollollisten asioiden kirjaamista. Perusopetuslaki määrittelee, miten kirjataan opetuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät asiat. Opettajan tulee ottaa huomioon, milloin on kyseessä opetuksen järjestämiseen liittyvät toimet ja milloin oppilas- ja opiskelijahuoltolain määrittelemää opiskeluhoitotyötä. Koulun kirjaukset opiskeluhoitotyöhön liittyen kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Kirjaamisvelvoite koskee monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaa ja ryhmässä päätettyjen yksilöön kohdistuvien tukitoimien tarpeen kartoittamista, suunnittelua ja toteuttamista. Asiantuntijaryhmässä vastuuhenkilöksi nimetty ryhmän jäsen toimii kirjaajana. Kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat kirjaavat yksilökohtaista opiskeluhoittoa koskevat asiat oman työnsä lainsäädännön mukaisesti.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon liittyvät opiskeluhoollon kirjaukset sekä muut salassa pidettävät yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat talletetaan koulujen suojattuihin arkistoihin, joiden ylläpitäjä on opetuksen järjestäjä. Rekisterin vastuuhenkilönä toimii rekisteriselosteen mukaisesti esiopetuksessa esiopetusyksikön johtaja ja koulussa rehtori. Vastuuhenkilö vastaa tietojen asianmukaisesta talletuksesta ja luovuttamisesta niitä pyydettyä. Sekä opetuksen järjestämistä että opiskeluhoollon kirjaukset tehdään kouluissa Wilman kautta Primus-tietokantaan. Ohjelmassa on huomioitu suostumukseen ja salassapitoon liittyvät vaatimukset. Päiväkotien yhteydessä toimivissa esiopetusyksiköissä vastaavat kirjaukset tehdään samansisältöisille paperilomakkeille, jotka säilytetään tietoturvallisesti kyseisen yksikön arkistossa. Opiskeluhoollon yksilöpaamisista syntyvät asiakirjat säilytetään hyvinvointialueella. Ne eivät kuulu opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon rekisteriin.

Opiskeluhoollon henkilökunnan pääsy koulun opiskelijatietoihin varten on sujuvan työntekeksen edellytys. Opetuksenjärjestäjät odottavat valtakunnallista ohjetta opiskelijahuoltohenkilökunnan Wilma-oikeuksien myöntämisestä. Toistaiseksi opiskeluhooltohenkilökunnalla on ollut mahdollisuus käyttää Wilmaa yhteydenpitokanavana aiempien käytäntöjen mukaan. Terveystietojen, koulukuraattorille ja koulupsykologille on anomuksesta myönnetty käyttöoikeus oppilastietoihin ja oikeus tarkastella pedagogisia kirjauksia silloin, kun se heidän työn tekemisen kannalta on perusteltua.

7. Opiskeluhoitotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Kouluterveyskysely on kattava seurantatietoa tuottava kysely, joka toteutetaan valtakunnallisesti joka toinen vuosi. Kouluterveyskyselyn avulla kerätään tietoa 10–20-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaamisesta joka toinen vuosi kokonaistutkimuksena samaan aikaan koko maassa. Kyselyyn osallistuvat perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaat, 8. ja 9. luokan oppilaat, lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Kyselystä saatava aineisto on erittäin kattava. Opetuksenjärjestäjä käyttää tuloksia hyvinvointijohtamisessa ja päätöksenteon tärkeänä taustamateriaalina. Koulut käyttävät Kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, opiskeluhoitotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Opetuksenjärjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmä ja yksiköiden opiskeluhoitoryhmät voivat laatia oppijoille ja huoltajille erilaisia kyselyjä, joiden avulla saadaan tietoa oppijoiden hyvinvoinnista. Yhtenä esimerkkinä kyselyistä ovat koulukiusaamiseen ja osallisuuteen liittyvät säännölliset kyselyt. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on käytössä terveystarkastuksiin liittyviä esitietolomakkeita. Koulut tilastoivat poissaolo-, tapaturma- ja vaaratilannetietoja. Kouluissa suoritetaan kolmen vuoden välein terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä seuraa vuosittain tarkastuksessa sovittujen toimenpiteiden etenemistä. Myös valtakunnan tasolla koulujen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi kerätään tietoa, kuten TEA-viisari-kysely, jonka tuloksia voidaan hyödyntää paikallisesti.

8. Opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvät suunnitelmat ja toimintaohjeet

Opetushallituksen ohjeiden mukaiset opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvät suunnitelmat ja toimintaohjeet linkkeineen:

Perusopetuksen yksiköiden ja lukion järjestyssäännöt

Säännöt löytyvät koulujen omilta www-sivuilta tai Wilman tiedotteista.

Toimintaohje kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta ehkäisemiseksi ja tapauksiin puuttumiseksi

Alakoulut: https://virtuaalikirja.fi/sakyla/wp-content/uploads/sites/15/2022/12/Kiusaamisen-vastainen-suunnitelma-Sakylan-alakouluissa_2022.pdf

Yläkoulu: <https://peda.net/sakyla/yhteiskoulu/kiva-koulu>

Koulujen toimintaohje poissaoloihin puuttumiseksi

Alakoulut: https://virtuaalikirja.fi/sakyla/wp-content/uploads/sites/15/2023/10/Oppilaan-poissaoloihin-puuttuminen_alakoulut.pdf

Yläkoulu: <https://peda.net/sakyla/yhteiskoulu/poissaoloihin-puuttumisen-porrasmalli>

Säkylän seudun lukio: www. <https://www.sakylanseudunlukio.fi/poissa-olok%C3%A4yt%C3%A4nteet>

Toimintaohje tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöön puuttumiseen

https://virtuaalikirja.fi/sakyla/wp-content/uploads/sites/15/2023/10/Toimintaohje-tupakointirikkomuksiin_2023.pdf

Esi-, perus- ja lukio-opetuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

https://virtuaalikirja.fi/sakyla/wp-content/uploads/sites/15/2023/10/Tasa-arvo-ja-yhdenmukaisuussuunnitelma_2023.pdf

Säkylän seudun lukion paikallinen opetussuunnitelma, jossa liitteinä opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyvät suunnitelmat ja toimintaohjeet

<https://www.sakylanseudunlukio.fi/opetussuunnitelma>

Yhteistyö ja käytänteet esiopetusyksikön, koulun tai lukion terveellisyys- ja turvallisuuden sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeiden mukaan:

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto/yhteisollisen-opiskeluhoolto/terveellisyys-turvallisuuden-ja-hyvinvoinnin-tarkastus>